www.svoboda-news.com

Entered as Second Class matter permit (No. 711) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — Число 245. — Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 20. жовтня, 1921. — VOL. XXIX. — No. 245. — Jersey City, N. J., Thursday, October 20, 1921. — THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ЗЕЛІЗНИЧА РАДА КЛИЧЕ ЮНІЙНИХ ПРОВІДНИКІВ НА КОНФЕРЕНЦІЮ

ШІКАГО, 18. жовтня. — Щоби запобігти страйкови зелізничих робітників, що має початися дня 30. жовтня і може евентуально обняти які два міліона робітників, представники публичної групи в Зелізничій Робітничій Раді Злучених Держав (Юнайтед Стейтс Рейлрод Лейбор Борд) зробили нині перший крок для наради до порозуміння з представниками робітників.

Ся група вислала нині до зарядів пятьох зелізничих юній, що видали страйковий приказ, запрошенне на спільну конференцію до Шікаго на четвер, дня 20. жовтня. До Шікаго уже приїхав предсідатель Ради Бартон, заявляючи, що в усім, що він підпринимає, він має порозуміннє та згоду президента Гардинга, котрий хоче робити все, що в його силах, щоби запобігти страйкови.

Бартон мав відбути з президентом Гардингом цілий ряд конференцій, але не відомо, що вони радили в справі поряду і пропозиції, які мається предложити на шікаговській конференції представникам робітничих юній. Лише здогадуються, що першим домаганнєм, яке поставить публична група Зелізничої Ради, буде таке, щоби провідники зелізничих юній, що видали приказ зелізничим робітникам вийти на страйк, сей приказ відкликали зараз, ще заким приступлять до других точок. Потім мають зажадати від юнійних провідників, щоби юнії ужили всего свойого впливу, щоби здержати сей самий страйк, котрий вони заряджували. Опісля будуть шукати спільної плятформи, на котрій можнаби довести до якогось порозуміння межи зелізничими та зелізничими робітниками; сподіються щодо сього послідного, що такою плятформою буде обіцянка зелізниць, що не будуть жадати дальшої зниженя робітничої платнї, та зниженнє перевозової тарифи на усіх зелізницях.

Се все однак лише здогади, бо на ділі ніхто кромі президента Гардинга та втаємничених людий не знає, які будуть пропозиції Бартона. Колиб воно дійсно так було, як догадуються, то не можна сподіватися з його посередництва великого успіху. Не лише що юнійні провідники ледво чи згодяться на те, щоби відкликати страйк, заким ще щонебудь буде зроблено в справі дійсного полагодженя спірних питань, але й самі точки пропозиції поминають дві дуже важні для робітників справи, а саме справу довжини дня праці та справу правил праці та умов праці.

СЕНАТ ПОТВЕРДЖУЄ ДОГОВІР З НІМЕЧЧИНОЮ.

ВАШІНГТОН, 18. жовтня. — Сенат ратифікував (потвердив) нині договори межи урядом Злучених Держав та урядами Німеччини, Австрії та Угорщини.

Сенат наперед рішив справу мирового договору з Німеччиною, за потвердженнєм котрого заявилося 66 голосів а проти котрого голосувало всего 20 голосів. Проти мирового договору боролися до послідка прихильники Вилсонової політики, як сенатори Глас з Верджінії, Гефлін з Алабами, Вілієм з Міссіпі, які усі попирали версайський мир. Побіду теперішнього уряду в справі мирового договору з Німеччиною приписують тому, що часть демократичних сенаторів, які давнійше заявилися проти договору, перейшли на сторону уряду.

За радифікацією австрійського договору заявилося таке саме число сенаторів, що за ратифікацією німецького, тоді як за угорським договором голосувало 66 сенаторів, проти 17.

Боротьбу проти потвердженя договорів вели сенатори Рід, демократ, та сенатор Бора, републиканець. В своїх промовах проти ратифікації вони критикували договори як угоди, що мають на цілі затягнути Злучені Держави в европейські непорозуміння, а евентуально в будучности заманити Злучені Держави в Лігу Народів. Сенатор Рід аж два рази пропонував ріжні поправки до договору, але сенат відкинув обі поправки.

ГАЛАБУРДА В КОНГРЕСІ ЧЕРЕЗ СТРАЙК.

ВАШІНГТОН, 18. жовтня. — Підчас короткої дебати в палаті послів над зелізничим страйком, що має початися при кінці сього місяця, прийшло до скандальної сцени.

Завзятий противник зорганізованих робітників, конгресмен Томас Блентон з Тексас в своїй промові визивав провідників робітничих юній ріжними іменами, закидаючи їм ріжні тяжкі провини. На се конгресмен Вілієм Берк з Пенсилвенії назвав його брехуном. Блентон назвав зараз Берка „проклятим брехуном" і „смердячим псом". Оба противники кинулися до себе з кулаками, і якби не приятелі та урядники, удержуючі порядок в конгресі, будоби прийшло до кулачної розправи межи ними.

ЛУЧУТЬ ФАБРИКАЦІЮ ВИНА І ПИВА З ПОМОЧЮ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

СТ. ЛУИС, 18. жовтня. — Як лише місто Ст. Луис зорганізувало комісію помочи для безробітних, зараз до неї внесено петицію, щоби місто постарялося в конгресі зміни прогібіційного закона так, щоби вільно було виробляти вино і легке пиво. Автори петиції вказують, що така полекша зараз дасть роботу яким 10,000 робітників в місті Ст. Луис.

В КАНАДІ ЗАВОДЯТЬ ПРОГІБІЦІЮ

Шість канадійських провінцій завело в себе недавно прогібіцію (заборону) алькоголічних напитків. Недавно справа сих законів прийшла перед найвисший суд Канади, котрий мав рішити, чи закони сі є конституційні (чи годяться з конституцією). Суд рішив, що конституція не противиться ухваленню таких законів. Рішенне видано в одній „пробній" справі, в котрій одно алькоголічне підприємство пізвало перевозову компанію за те, що ся послідна не хотіла перевозити алькоголь до пиття.

ДУШЕГУБСТВО НАСЛІДКОМ ЗАБАВИ З ПОЦІЛУЯМИ.

„Забава в шопілуґ" (кисінґгейм), якою забавлялося товариство в хаті одного болтиморського мешканця, покінчилася аж двома душегубствами. Убийником являється один 38-літний мущина Вілієм Томсон, котрому дуже несподобалася та забава, а передовсім те, що кількох присутних і беручих в забаві участь молодих мущин дуже заскакувало коло 16-літної панночки Лилї Бренон. Томсон видно так зненавидів Герші Смола, моряка з американської фльоти, котрий передовсім залицявся до красної панночки, що по скінченій забаві він постановив заждати на нього під хатою і дати йому кулачну научку. Коли моряк вийшов на двір, Томсон почав його бити кулаками. На його крик надбігли 58-літний Ален, властитель дому, в котрім відбувалася забава, та 36-літний Роберт Рід, вуйко молодої панни. Томсонови так не сподобалося вмішуванне чужих людий в його бійку, що він витягнув револьвер і постріляв обох. Оба вони померли незадовго потім. Поліція арештувала Томсона. Він каже, що він стріляв в самообороні, нападений обома мущинами.

НОВІ ПОГЛЯДИ ПРО ВАРТІСТЬ ПОЖИВИ.

На річнім конгресі очних лікарів, що відбувається сими днями в Філядельфії, др. Персі Фрайденберг відчитав дуже цікаві висліди своїх дослідів над впливом поживи на людину.

Він каже, що в декотрих поживах є певного рода фарба, що має дуже великий вплив на краску людського ока, волося, на розвій людського мозку. Після його дослідів, такі річи, як масло, помаранчі, шпинах і другі їм подібні потрави, що мають богато краски в собі, мають в собі богато „живаннїв", які запобігають розвоєві в людськім тілі ріжних хорів, передовсім так званих хорів з недостачі, передовсім англійської хороби („рикетс") та шкорбуту. Матіреє молоко на думку сього лікаря являється одною з найбогатших в сі складники поживи; звідси походить вага плекання дітий матірями.

На конгресі був один лікар з Голяндії, котрий потвердив досліди американського лікаря вислідами своїх дослідів. Він розповідав про вплив барвы в людськім тілі на глукоту та сліпоту у людий.

ПРОГІБІЦІЙНИЙ УРЯДНИК ПІШОВ ДО ТЮРМИ.

Нюарський федеральний суддя Бодін засудив на три роки федеральної тюрмі і на 6 тисяч долярів гривни Джорджа Райднера, федерального прогібіційного урядника, за те, що він намагався вимусити хабара в сумі 5 тисяч долярів на однім чоловіці з Ротерфорд, Н. Дж., обжалованого за нарушенне прогибіційного закона Волстеда.

Зараз потім, як Райднера арештовано за намагане вимушенне, його арештовано як одного члена банди пачкарів горівчаних напоїв з островів Багама до Злучених Держав. Як прогибіційні урядники довідалися про сю банду, вони вислали одного зпомежи себе, щоби купив від пачкарів 750 бочок горівки. Коли висланий урядом урядник говорив з пачкарами, Райднер був межи пачкарами і поводився як один з банди.

УДОСКОНАЛЮЮТЬ ВОЄННІ СРЕДСТВА.

Американський воєнний уряд подає до відома, що американська фльота уже робила проби і переконалася, що вона найшла досконалий спосіб для висилки аеропланів з корабля.

Ціла штука в спущуванню аероплана на воздух з корбля лежала в тому, що аероплян мусить через якийсь час бігти по землі, поки не осягне такої скорости, що вже буде міг уність фльота розвязала в той держатися на воздусі. Сю трудспосіб, що на кораблі уставляється візок, який біжить по шинах несучи літак на собі. Скорість бігу візка зростає так, що при його кінці він набирає уже такої скорости, що літак може уже удержатися власними силами на воздусі. Коли літак не тяжкий, а проти нього дує сильний вітер, то літак може удержатися вже навіть по дуже короткім розбігу; зате при некористних умовах розбіг мусить мати кількасот ярдів довжини. Тому для сеї цїли придумано катапульту, яка викидає літак у воздух так, що він відразу набирає скорости, яка йому дозволяє удержатися у воздусі.

ВІДДІЛ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ ДЕЗЕРТИРУВАВ ДО РУМУНІЇ

Гавас повідомляє із Букарешту про те, що відділ червоної армії дезертирував і перейшов румунський кордон. Чиєрін заждав аби румунський уряд видав дезертирів, одначе Румунія відкинула це домагання.

ГОЛОД НА КАТЕРИНОСЛАВЩИНІ.

Особа, що два тижні тому проїздила через Київ, оповідає, що коло Київа доводилось здибати велику кількість селян, які примандрували з Катеринославщини тікаючи від голоду. Вони вдома спродали всю худобу, інвентар і т. д., залишили ціле господарство і тепер з невеличким скарбом, а деякі з кіньми і возами направляються в ині місцевости України. Вигляд цих голодних, страшний: вони худі, виснажені й обдерті.

АНТАГОНІЗМ СЕРЕД ПОЛЯКІВ.

Польська газета „Жечпосполіта" в ч. 240 містить довшу статтю присвячений справі антагонізму між польськими урядовцями з Познані, Галичини й Великої Польщі.

З сумом констатуючи глибокі щілини серед єдиного польського народу, які поробило панування чужинців — Німців, Москвинів та Австрійців, газета закликає до єдности і поборювання сепаратистичних нахилів серед окремих земель Польщі.

КИЇВСЬКИЙ ЗАГОВІР.

Петербурська „Правда" публікує подробиці про заговір в Київі. Відкрита організація називалася „Всеукраїнський повстанський комітет". На її чолі стояли українські старшини. Уповноваження були підписані Петлюрою і Тютюнником. В склад ц е н т р а л ь н о г о повстанського комітету входили представники всіх міністерств; повстаннїя було назначене на травень, або червень, комітет мав оголосити себе урядом України. Головноуповажненим Петлюри був полк. Наконечний. В склад комітету входили між иншими командуючий північним фронтом Махнин і поет Чупринка. Організація числила 180 членів.

ЯК ПЕРЕВОДИТЬСЯ КОНСКРИПЦІЮ У ЛЬВОВІ.

Власник камениці при улиці Панській ч. 27 у Львові, лікар др Сьвітальскі, відкинув доворцеви каменицї, Українцеви, конскрипційну листу, виповнену ним по українськи, жадаючи польської і загрозив йому кримінальним та викиненнєм з мешкання.

Др Сьвітальскі є щойно недавним властителем сеї камениці. Він є братом обжалованого о надужиття в „Пузації" бувшого старости Сьвітальского, якого недавно за міліоновою кавцією випущено з кримінальної волї.

НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР МАЄ УСТУПИТИ ІЗЗА ПОДІЛУ ГОРІШНЬОГО ШЛЕСКА

НЕВДАЧА СОЦІЯЛІСТІВ І КОМУНІСТІВ ПРИ ВИБОРАХ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 18. жовтня. — Др. Йосиф Вірт, канцлер німецького міністерського кабінету, заявив провідникам парляментарних груп, що він уступить, як тілки буде проголошена постанова Ради Ліґи Народів в справі поділу Горішнього Шлеска.

Запевняють, що коли по урядовому проголошенню рішення Ліґи Народів покажеться, що він не ріжниться від звідомлень у пресі, то німецький міністерський кабінет потому не може довго удержатись. А що проголошення вижидають кождої хвилі, так теж сподіваються і негайної резиґнації німецького кабінету.

Теперішні політичні відносини в Німеччині не корисні для продовжування соціялістичних і других лівих партій при власти. Вказують на се хотяйби міські вибори в Берлїні. Соціялістичні і комуністичні партії, які правили містом весь рік, вийшли тепер з виборів побиті. Середна кляса і бизнесові партії вибрали 116, а партії радикальні вибрали тільки 106 кандидатів. Торік в міській раді соціялісти і комуністи мали 125 представників, а не соціялісти тільки 100.

Комуністи були виготовили в міській раді новий спосіб навчання в школах, але як дізнались про свою невдачу, так покинули і свої просвітні пляни.

НІМЦІ ЛАДЯТЬ НОВЕ КОАЛІЦІЙНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

БЕРЛІН, 18. жовтня. — Німецькі політики вже тепер радять над утворенням нового коаліційного кабінету (що обєднував би всі партії), на випадок як др. Вірт уступить. З настрою серед поодиноких партій видно, що вони згодяться, аби в новому коаліційному правительстві соціялісти мали провід.

Заповідають, що новим німецьким премієром може бути Лебе, теперішній голова німецького парляменту. Він є умірований соціяліст, а що здобув собі симпатії серед всіх партій, вгадують, що всі вони підпруть його кандидатуру на премієрство.

Нове німецьке коаліційне правительство не виступало би проти алянтів або їх постанов, навіть у справі Горішнього Шлеска, в надії, що вони самі змінять свої неможливі постанови, аби зарадити економічній кризі в Европі.

ЗАМАХ НА ПРОВІДНИКА НІМЕЦЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

БЕРЛІН, 18. жовтня. — На мітинґу німецької народньої партії в Люденшайд, у Вестфалії, впали стріли до Филипа Шайдемана, бувшого німецького міністра закордонних справ і провідника великої німецької соціялістичної партії більшости.

БРИТИЙСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ У ВАШІНГТОНІ ВЖЕ ГОТОВА.

ЛОНДОН, 18. жовтня. — Премієр Ллойд Джорджа заявив нині в парляменті, що він поїде на конференцію в справах обмеження зоружень і Далекого Сходу у Вашінгтоні, як лише парляментарна і загальна ситуація йому на се позволить.

Він сказав, що другими членами британської делеґації до Вашінгтону будуть: Артур Дж. Балфор і лорд Лі оф Ферґем, головний адмірал британської фльоти. Кромі того британський амбасадор у Вашінгтоні, сер Ожленд Геддес, виступав би на конференції яко делеґат в заступстві неприсутного Ллойда Джорджа або котрого іншого делеґата.

Британські домінії, кромі Південної Африки будуть заступлені окремо.

Їх заступати будуть:

Канада — сер Роберт Борден.

Австралія — Джордж Фостер Пірс.

Нова Зеляндія — сер Джон Салмонд.

Індія — Сріпавана Састрі.

46 ЗАПИТІВ ДО ФРАНЦУСЬКОГО ПРЕМІЄРА.

ПАРИЖ, 18. жовтня. — Сьогодня відчиняється сесія французького парляменту. Правительство і палата послів (низша палата парляменту) згодились, щоби віддати першенство інтерпеляціям (запитам) про заграничну політику Франції.

Посли мають 46 запитів до премієра Бріяндa. Він буде відповідати на них, а потому сподівається вибратись в дорогу до Америки.

ГРЕЦІЯ ХОЧЕ ОКОНЧИТИ ВІЙНУ З ТУРКАМИ.

ПАРИЖ, 18. жовтня. — Сюди наспіла вістка з Атен, столиці Греції, що грецький премієр Гунаріс, вибрався в дорогу до Парижа просити алянтських дипльоматів о поміч для покінчення війни з Турками (з військом націоналістів, себто прихильників Кемаля паші) в Малій Азії.

Вижидають, що Англія і Франція заопікуються сею війною і візьмуться полагодити обі сторони, змінюючи постанови мирового договору в Севр, у Франції.

Українці в місті Ню Йорку

можуть купити поодинокі числа часописи „СВОБОДИ" кождого пополудня день перед датою видання в

Книгарни У. Н. Союза

30 East 7th Street, New York, N. Y.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.
One year ... $ 7.00
Six months ... $ 3.75
Three months ... $ 2.00

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.
На рік ... $ 7.00
На пів року ... $ 3.75
На три місяці ... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.
One year ... $10.00
Six months ... $ 5.00
Three months ... $ 2.75

В Джерзи Сиґі і заграницею.
На рік ... $10.00
На пів року ... $ 5.00
На три місяці ... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СВІДОМА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА.

Ділами міриться свідомість даної громади.

Діла показали, що свідомою, найсвідомійшою — є українська громада в Шикаго, Ілл. Се було видно підчас війни, коли шикаговські Українці слали тисячі долярів на підмогу нещасних братів. Се видно з підмоги, яку шикаговські Українці слали нашим воякам в Чехословаччині. Се було видно з віч, протестів і з демонтрацій, устроюваних Українцями в Шикаго для добра і визволу рідного краю.

Найкасше показалась національна свідомість шикаговських Українців тепер, коли збирається Позичка Національної Оборони.

Довідуємось, що Українці в Шикаго зложили вже на Позичку Національної Оборони ШІСТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ і складають дальше.

Національна свідомість, зрілий патріотизм, гибоке розуміне народного обовязку — се прикмети української громади в Шикаго. Не помилимось, коли скажемо, що шикаговські Українці зложать на Позичку Національної Оборони десять тисяч долярів. До того вони стремлять і легко доконають.

Належиться українській громаді в Шикаго честь і признане і похвала. Тоє шикаговські Українці не бажають. Вони сказали, що найкрасшим признанням для них буде визвіл Галицької України. Вони сказали, що до того визволу рідної землі будуть стреміти непохитно і не пожалують ні труду, ні жертв для великої справи. Не сказали на марне! Ділами показують свій патріотизм.

Честь Вам, Браття Українці в Шикаго! Честь і слава! Від американських Українців, а передівсім від українського народу в Галичині, який жде волі — Вам слава і честь! Ваш патріотизм, Ваше розуміне народніх обовязків перейде в українську історію і стояти-не великим і світлим приміром для грядучих поколінь.

Українська громада в Шикаго стоїть приміром для всіх українських громад в Америці. В Позичці Національної Оборони, українська шикаговська громада загнала, як говориться, усі прочі українські громади до кута.

І не можуть прочі українські громади в Америці виправдуватися. Скажуть, що в них безробіттє? В Шикаго теж безробіттє. Скажуть, що в них купа большевиків? І того хабаря в Шикаго є доволі. Скажуть, що в них люди читають польсько-хрунівські наклепи базиянської „Народної Волі"? Читають сю „уряндову" газету і в Шикаго.

Нема отже оправдання і нема куди „викручуватися сіном". Повинні українські громади в Америці показати, що вони також не гірші від шикаговської громади.

Анумо, Браття! — до діла! Всі враз! Кождий з нас нехай купить бонд Позички Національної Оборони!

ЧИМ ВОЮЄ „НАРОДНА ВОЛЯ"?

Польські, кацапські і большевицькі (то є кацапські нової моди) газети стараються вишукати, що можуть, проти тих Українців, котрі не запродались ані Ляхам анї Москалям, але працюють для рідного краю разом з цілим народом, щоби спільними силами зломити ярмо ляцьке і московське.

Коли правительство Галицької України найшлося в крайній потребі і звернулось до синів і дочок Галицької Землі о позичку на продовженне його діяльности, то ті польські і московські наймити вважали своїм обовязком сповнити свої взаїмні приречення з Риґи (з 18. марта с. р.) і заскавуляли одним тоном проти позички. Зачали метати болотом на українське правительство, скільки лиш могли набрати і двигнути. Чернили, як могли, а найбільше БРЕХНЕЮ.

З уваги, що правительство д-ра Петрушевича вислало до Америки перевести позичку д-ра Л. Мишугу і д-ра Р. Березовського, вони стали містити проти них ПІДЛІ БРЕХНІ, аби в той спосіб зашкодити позичці.

Виходить у Відні большевицька газета під дивною назвою „Наша правда", яку видає кількох брехунів для себе самих (бо ніхто її не читає), і в якій кромі брехонь нічого нема, бо брехня то їх правда, як кажуть большевицькі паничики — „наша правда".

Ті брехні подобаються американським большевикам і о. Борисюки, котрий дуже радо передруковує їх в несвоїй „Народній Волі".

Недавно передрукував він з тої віденської большевицької шматки брехню, що Мишуга є діднчем і визискує селян.

Се є підла брехня, обчислена для шкодження українській визвольній праці, а для помочі польсько-большевицькій згоді з Риґи. Найліпше знають про се ті Українці в Америці, що походять з Виткова Нового, в Радехівщині, в Галичині, котрі знають селянську бідну але патріотичну родину Мишугів і вони могли би посвідчити, яка нікчемна брехня є у писанині „Народної Волі".

Аби наші читачі могли самі осудити брехню московсько-польських брехунів, подаємо отсе вияснення сеї справи, яке нам прислав др. Л. Мишуга з просьбою о поміщеннє:

ВИЯСНЕННЄ.

В. ч. 119 „Народної Волі" з дня 13. жовтня с. р. появилась подана за часописцю „Наша Правда" (з Відня) нотатка під титулом „ПАТРІОТИ", в якій говориться, що Милятинські добра камінецького повіта належать до „великого патріота" Мишуги, який каже собі бідним селянам за фіру звичайних патиків відробляти 30 днів в поли, або на панськім дворі.

Отсим заявляю, що ні я ні ніхто з моєї родини НІЯКИХ „ДІБР" НЕ МАЄМО. В камінецькім, зглядно радехівськім повіті живе тільки мій вісімдесятьлітний батько, Теодор Мишуга, селянин з Виткова Нового, ВЛАСНИК КІЛЬКОХ МОРГІВ ПІСКОВАТОГО ҐРУНТУ, котрий не тільки що ніяких патиків не продає, але хиба сам купує та їх відробляє. Оба його сини, себто мій брат Іван і я, служили української державі, як вояки: брат мій весь час при українській армії в Галичині і на Великій Україні, а я яко повітовий комісар в Галичині, та яко старшина при Штабі Головного Отамана на Великій Україні. Як прийшли Ляхи, то виграбили мого батька якраз за се, що сини були при українській армії.

„Великим патріотом" вважають дійсно в старім краю, всі без ріжниці партій, мого стрийка, Олександра Мишугу, оперового співака, який також НІЯКИХ ДІБР НЕ МАЄ, бо весь свій маєток роздав на українські добродійні цілі, а між іншими дав ще на кілька літ до війни майже 100,000 корон на таку важну для українських робітників інституцію як „Українську Ремісничу Бурсу", у Львові, та який мимо того, що має вже 70 літ, тяжко працює заграницею, а зі свого заробленого гроша, як се можна ствердити в українських часописях, посилає значні суми то на українських студентів, то на переслідувану Ляхами українську пресу, то на бідні вдови і сироти.

Вашинґтон, Д. К., дня 14. жовтня, 1921.

Др. Лука Мишуга.

ДЕ ВОНИ?

(Надіслана стаття).

Ню Йорк, Н. Й., 17. жовтня, 1921.

Читаю вже два рази виказ громад, що зложили готівкою записи на українську позичку.

Найбільше зложила громада Шикаго, бо мало не $5,000, а найменьше дві громади Немаколін, Па., і Вестерлі, Па., бо по $5.

Як читаю, що наші громади в Шикаго, Филаделфії, Джерзи Сиґі, Нюарку, Бруклині і Перт Амбою зложили по $4,000, $2,000 і $1,000, то душа радіє, бо то доказ, що ми хочемо своєї власної держави на своїй землі і розуміємо, що то значить своя держава, бо не жалуємо на боротьбу за неї свого гроша, того овочу нашої тяжкої праці.

І навіть як читаю про громаду в Немаколін, Па., що зложила $5, то тішуся, бо я про ту громаду ніколи не чув, а як і там хтось купив український бонд, то знак тому, що ідея української державности дістається навіть в незнані закутини.

Але смуток наповняє моє серце, що такі великі українські громади як **Олифант, Клівленд, Вилксбері** і другі не станули на рівні з громадою з Немаколін. Се великі старі, добре загосподарені і богаті українські громади і длятого я не можу зрозуміти, чому вони не зложили бодай тільки, що громада Немаколін.

Я питаю ті українські громади: Де ви? Чому мовчите? Озівіться!

Прецінь ми всі галицькі Українці однакові і длятого я не можу зрозуміти, чому українські робітники в Шикаго, або в Филаделфії, або в Карнеґі можуть розуміти потребу боротьби за визвіл свого краю з ляцької неволі, — а рівночасно їх братти і сестри, такісамі галицькі Українці і Українки в Олифант, Клівленд та Вилксбері не розуміють тої справи і не хотять зложити навіть 5 долярів на оборону державности свого рідного краю. Щось в тім є, бож прецінь годі зрозуміти, аби, як така велика ріжниця між нами була, що хто мешкає в Шикаго то інший чоловік, а хто мешкає в Олифант то інший чоловік. Прецінь ми з одного краю і в одній вільній Америці. Одну думку думаємо і одні і тісамі маємо стремління. Я гадаю, що **вина не серед загалу але серед лідерів.** Дописуватель „Свободи", котрий підписався „Парохіянин", добре написав, що винні священики, бо видко діло, що де священики патріоти і дбають не тільки про себе але і про долю свого народу, то там і успіх, а де священики або дрімають, або тілько дбають про себе, то там нема успіху. Однак то ще не досить, що ми знаємо причину злого, ми повинні причину усунути і зло направити.

То правда, що ми привикли дивитись на священиків і як священик працює, то і ми з ним працюємо, а як він дрімає, то і ми з ним дрімаємо. Але так далі не повинно бути, бо добре, як громада працює разом із священиком, але зле, як громада дрімає разом із священиком. І на сю біду треба нам знайти якесь лікарство.

Я гадаю, що лікарство є таке. **Священик не мусить бути лідером в громаді.** Як священик є добрим лідером, то добре, але як злим, або ніяким, то нам треба шукати за лідерами між собою. Кождий розумний і просвічений робітник може бути лідером, а властиво в кождій громаді треба кількох лідерів, не одного. Я знаю з досвіду по громадах, що навіть як є десять щирих лідерів, то вони в народній роботі погодяться і будуть добре і чесно працювати.

Отже я до них кличу: Не лякайте, аж наші священики збудяться, але самі беріться до діла! Кличте громаду на раду і приставайте разом з другими до ратовання рідного краю!

А також кличу і до всіх громадян:

Не всі з нас можуть бути лідерами, бо не всі є спікери і не всі мають один і тойсамий дар, але всі-ж ми однакові патріоти, бо ми всі однаково любимо свій край і хочемо постояти за його волю! Отже і на всіх нас лежить обовязок взятись до діла. Ми самі шукаймо між собою лідерів і кажім їм зачинати роботу!

Нехай не буде у нас тепер ані ріжниці ані сварні! Нехай не буде у нас чужих і сварливих ані загнаних! Всі будьмо тепер як браття і сестри, в згоді і в єдности! І нехай також у нас не буде зависти, що той лідер а я ні, бо як всі будемо лідери, то не буде жадного лідера і жадної роботи!

Памятаймо, що діло велике може громада зробити тілько тоді, як буде згода, єдність і співділанє. Як будемо всі один другого підпирати, а все мати на увазі справу загальну — справу рідного краю.

Я вже кінчу, а кінчу ще тимсамим запитом:

Де ви?

То я питаюся ті громади, котрі мовчать, а властиво кождого Українця і кожду Українку з тих громад, без огляду, чи вони є лідери чи ні. І сподіваюсь, що прецінь тепер вони дадуть якусь відповідь, бо то не для мене, а для нашої Вітчини.

Український горожанин.

ПОДЯКА ЗА ОДЕРЖАНІ КНИЖКИ.

До хвального Видавництва „Свободи" в Джерзи Сіти.

Ужгород, 27. вересня 1921.

Головний Виділ товариства „Просвіта" має честь зложити Хвальному Видавництву щиросердечну подяку за Ваш щедрий дар в поважнім числі американських українських видавництв і комплетів „Свободи". Коли на Вашу посилку складалися також жертви тих видавництв, що їх книжки Ви нам надіслали, то просимо передати їм від нашого товариства щиру подяку за їх жертвенність. Ваш дар дав нам змогу нашу скромну бібліотеку доповнити Вашими новими, так уже тепер читаючою публикою пошукуваними річами.

В надії, що Ви і на будуче будете на нас памятати, остаємо

З високим поважанням

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ:

А. Волошин, Др. Панькевич.

(Печать: Товариство „Просвіта" Підкарпатської Руси в Ужгороді).

—o—

Замітка від видавництва „Свободи": Всі висилані до ужгородської „Просвіти" книжки були власністю „Свободи" і ніхто инший до сеї посилки нічим не причинився.

УКРАЇНСЬКИЙ ЗАМАХ У ЛЬВОВІ.

(Від власного кореспондента).

Німецькі і французькі часописи доносять у телеґрамах:

В неділю, 25. вересня, відбулося у Львові святочне отворенне т. зв. „східних торгів". На се свято прибув також начальник польської держави Пілсудський. Коли Пілсудський в товаристві львівського воєводи Грабовського, вийшов з маґістрату, де було на його честь принятте, і сідав до автомобіля, щоб поїхати на святочне представленне до театру, **Українець Федак, син адвоката, вистрілив до нього три рази з револьвера.** Вистріли не попали в Пілсудського, тільки в Грабовського, який одержав легкі рани. Після третього вистрілу хтось з окруження вистрілив у Федака і зранив його. Він хотів відобрати собі життє, але йому перешкоджено й арештовано його. Пілсудський поїхав до театру, де йому зробили велику овацію.

Два роки минуло, як Найвисша Рада Мирової Конференції уповажнили Польщу ужити всі свої воєнні сили, разом з присланою з Франції армією Галлера, на окупацію української Галичини. Українська армія, маючи проти себе переважаючі сили ворога і рішенне побідних держав антанти, уступила за Збруч, на Велику Україну. Цілу українську Галичину заняла Польща а від тої доти нинішнього дня панує в ній.

Держави антанти, які приписують собі право рішити про долю української Галичини, все відкладають і відкладають рішенне. А тимчасом Польща знущається над українським народом Галичини так, як вже давно ніякий нарід над народом не знущався.

Коли взяти на увагу, що часть української Галичини, разом з полицею Львом, попала вже при кінці падолиста 1918 в польську неволю, то сі страшні знущання польського ворога терпить український нарід уже третій рік.

Чи диво, що терпеливість українського народу вже доходить до краю і що молодий студент Федак, Український Січовий Стрілець, син відомого українського діяча д-ра Степана Федака, директора „Дністра" і голови „Українського Городянського Комітету", рішив з револьвером у руці запротестувати проти тих мук і терпінь свого народу і помстити їх на особі начальника польської держави?!

І ніхто не сміє брати українському народови сього за зле.

Чи брала Европа за зле славянським народам на Балкані, що вони таким самим способом оборолися проти турецького ярма?

Чи не спочувала вся демократична, поступова Европа й Америка російських революціонерам, які вбивали царів і їх слуг? Чи не давала в себе їм захисту перед царською пімстою?

Чи це вбивала царських слуг польська соціялістична партія, в якій власне теперішний начальник польської держави Пілсудський був одним з найвизначніших речників і організаторів терористичної акції?

Чи Ірляндці не борються оружем проти анґлійського панування, що є небом і порівнанню з тим пеклом, в якім живе українська Галичина під польською окупацією?

Що було вільно иншим поневоленим народам, що розуміла й оправдувала ціла культурна Европа й Америка, — те вільно й українському народови, коли Польща настає на його національне істнування.

За всі ті муки, які терпить український нарід під Польщею, відповідає Пілсудський не тільки тому, що він як начальник польської держави є також особовим символом того гнету, який виконує Польща над українським народом. Ні, Пілсудський як найвисше поставлена в Польщі людина винен також особисто, що український нарід Галичини попав у польську неволю і що та неволя така страшна.

В падолисті 1918 р., коли українська Галичина після упадку Австро-Угорщини проголосила свою державну незалежність і злуку з Великою Україною, від Пілсудського залежало дуже богато а може і все, чи признати державну незалежність української Галичини чи піти на неї війною. Пілсудський, який власне тоді вернув з німецької тюрми й обняв найвисшу власть у державі, мав тоді необмежений авторітет у Польщі, а крім того опирався на соціялістичний кабінет. Коли-б він тоді був рішучо оперся наїздови на Галичину, польсько-української війни не було би.

Так само Пілсудський спричинив, що Польща не приняла посередництва антанти. В цвітні 1919 премієр Падеревський підчас побуту в Парижі зобовязався приняти умови перемиря, які предложить антанта. Тоді Мирова Конференція утворила окрему комісію для польсько-українського перемиря під проводом генерала Боти, і ся комісія предложила обом сторонам умови перемиря. У-країнці їх приняли, за те, в Польщі викликали вони невдоволенне, бо Польща приготовилася до офензиви і мала надію завоювати Галичину. В Варшаві вибухла політична криза. Сойм був за офензивою, а Падеревський обовязався в Парижі не робити офензиви і приняти умови перемиря. Тоді Пілсудський як начальний вожд зарядив офензиву, заявляючи, що перед антантою представиться справу так, нібито Українці розпочали офензиву і примусили Поляків боронитися.

Пілсудський виманив також у Петлюри відомий варшавський договор, манячи його обіцянкою помочи проти большевиків. На переговорах в Ризі Польща Петлюру зрадила, а українські землі, які Петлюра за намовою Пілсудського відступив Польщі, — замість обіцяної „свободи" під Польщею, мовляв, як „рівні з рівними і вільні з вільними", — знаходяться в ще гіршій польській неволі ніж українська Галичина.

І ще одно: Коли Польща була під гнетом Росії, Пілсудський, як уже згадано, був одним з найвизначніших речників і організаторів терористичної боротьби, яку вела проти Росії польська соціялістична партія. Тепер, коли Пілсудський як начальник польської держави став особовим символом гнету Польщі над українським народом, — сама його попередня боротьби проти нього як предідяльність оправдує той спосіб ставника польської держави, він воював проти царської Росії.

Словом, ніхто, хто має хоч іскорку почуття справедливости, не може осудити молодого Українського Січового Стрільця, який підняв руку на начальника держави, яка хоче знищити, стерти з лиця землі його нарід.

Жаль тільки, що молодий герой-мученик згине з рук польських катів, не осягнувши цілі, якій рішив посвятити своє молоде життє і горе своїх родичів.

Вистріл Федака залунав саме тоді, коли в Женеві загальні збори Союза Націй радять над внесенням канадійського делеґата, щоби Союз Націй звернув увагу Найвисшої Ради на потребу як найшвидшого вирішення справи української Галичини.

Нехай сей вистріл пригадає державам антанти, що не тільки Польща, але ще більше вона винна, що українська Галичина знаходиться в такім страшнім положенню, яке заставляє Українського Січового Стрільця вистрілом у начальника польської держави звернути увагу світа на те положенне.

Справді, справа української Галичини повинна бути як найшвидше порішена, і то порішена так, як сього домагається однодушно весь український нарід: через визволенне з-під Польщі.

Гайдельберґ, 27. вересня 1921

Д-р Михайло Лозинський.

P. S. Із зізнань Степана Федака виходить, що замах не був звернений проти Пілсудського але проти польського „воєводи" у Львові Грабовського.

НА РІДНУ ШКОЛУ В ДОЛИНІ

дальше зложили на мої руки, шануючі гром. в Філядельфії:

По $2.00: Юрій Атаманюк, Петро Крет; по $1.00: о. парох Максим Ганаш, Василь Кощобінський, Теодор, Василь Стриковський, Іван Ковсевич, Дмитро Штиприн, Евген Ковбович, Михайло Насевич, Йосиф Ледела, Семен Рудакевич, Іван Олексій, Іван Жмутин, Лука Бурячка, Іван Сорока с. М., Іван Сорока, Василь Гуженський і В. Дяорка; Михайло Ґабас $1.30; по 50 центів: Артемій Цупа, Антін Сава, Михайло Бішко, Михайло Ланський; Михайло Ґудзік, М., Пантелеймон Михальчук, Микола Ґрупун, Семен Брензей, Антін Гарасюк, Михайло Опринко, Андрій Шостак, Іван Пенчко, Николай Волос, Теодор Фуртак і Николай Смолюк; по 25 цнт: Михайло Черкос, Юрко Ґураль, Андрій Шкоцин; Григорій Ридюка, Матвій Тріщук, І. Довбій, Іван Іванко, Григорій Лесюк, Іван Шманда, Андрей Лесюк, Роман Карбівник, Семен Чорномаз, Іван Навроцький, Стефан Томашенський, Гриць Павлюк, Семен Бабяк, Михайло Петришин, Михайло Клопко, Михайло Семенюк, Юрій Іскор і Михайло Ресуляк; Іван Хлопко 15 цнт. — Разом ... $34.70

З попередної збірки осталось в касі („Свобода" з дня 15. жовтня 1921 р.) ... 8.00

Разом ... $42.70

Рівночасно висилаю чеком Американ Експрес. Ко. ч. 200350 до Земельного Банку у Львові в цїли доручення ... 40.00

Остається в касі ... $ 2.70

Рівночасно пишу до Кружка Укр. Педаґоґічного Товариства в Львові залучаючи листу ч. 67 з дня 2 цвітня 1921 разом зі списом імен чесних жертводавців, котрим складаю згори сердечну подяку.

Позаяк Кружок удержує власними силами три повні школи а то гімназію, семинар і рідну школу, дальше прошу ще раз всіх Родимців а особливо Долинцан хотьби і о найменшу жертву на слідуючу адресу вперед до моєї канцелярії:

T. J. HRYCEY & CO.,
329 S. 4th St., Philadelphia, Pa.

У мене позістає ще листа ч. 22 на котру зложив гр. Кирило Данків $1.00 і котру по виповненню сейчас вишлю в Долину.

Остаюся з поважанням

Теодор Грицей.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. Г., Філядельфія, Па. Письмо від Вас ми дістали, але стара рокраєвого листа в нім нема, бо Ви мабуть забули вложити його до коверти. Надішліть, то використаємо.

М. С., Клівленд, О. Ваші дописи ми помістимо, як пришлете нам (для відома самої лише редакції) своє правдиве назвиско й адресу.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЗАСОПИСЬ „СВОБОДА"

КОЛИ ВИБИРАЄТЕСЯ ДО РІДНОГО КРАЮ

так їдьте через свою рідну інституцію АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО, найбільшу українську інституцію того роду в Америці з офісами в Ню Йорку і філядельфії. Шифкарти на всі лінії і найлучші порядки, СТАРАННА ОПІКА І ЧЕСНА ОБСЛУГА. Нуждо лекнутрена як на місці в краю. ПАШПОРТИ ВИРОБЛЯЄМО ЛИСТОВНО в кількох днях БЕЗ ЖАДНИХ КЛОПОТІВ. Ми вам порадимо як ви можете вернутися назад до Америки і виробимо вам потрібні документи даром. В кождій справі на: пересилку грошей; спровадження родини і полагоджуванє старокраєвих або американських справ просять або пишіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.
520 East 9th Street, NEW YORK, N. Y.
322 North 8th Street, PHILADELPHIA, PA.

Ціни шифкарт до Львова:
$99, $106 і $114

ТХ ПРИКМЕТИ УСУНУЛИ
РІЖНИЦЮ ЦІНИ НА ЦИГАРЕТКАХ

BEECH NUT
CIGARETTES

ХОЧЕШ ЧИ НЕ ХОЧЕШ А МУСИШ ТХ ЛЮБИТИ!

20 For 15¢ P. Lorillard Co.

МІРКУВАННЯ.

—o—

Ще ніякої держави не збудовано незгодою, киринею і роздором.

І української держави не збудуємо незгодою, киринею і роздором.

Бо державу будується згодою, солідарностию і любовю. І виконується народ великою любовю, солідарностию і самопожертвою.

Чоловік, котрий в сей час, коли для визволу рідного народу з чужого ярма, сіє серед народу незгоду і ставить найвище політику своєї партії та свої особисті забаганки і погляди та в цей спосіб розбиває народ, такий чоловік — не чоловік. Бо муха потрафить перш усього дбати про себе.

* * *

Людці, що виступають проти Позички Національної Оборони — для України нічого не зробили. Нічого кромі розбивання сил української іміграції в Америці через останніх сім років. Вони з божевільною ненавистю накидаються на законне Правительство Західно-Української Республики і на визвольну роботу цего Правительства. **А самі вони ані не роблять нічого, щоб український народ вирвати з ляцької неволі, ані не вкажуть дороги до визволу.** Своєю роботою скріпляють ворогів, та ще прикидаються великими патріотами. Та напятнує їх історія поганим клеймом польських братів.

* * *

Коли Ляхи зачнуть перед світом пропаганду проти змагань української галицької влади до визволу українського люду з ляцького ярма — то будуть покликуватися на „українську" газету „Народну Волю". Бо в ній знайдуть найбільше польсонофільських аргументів проти акції для визволу Східної Галичини.

* * *

Українець, що не хоче дати марного гроша на Позичку Національної Оборони — кепський Українець, боягуз і самолюб. Бо коли на визвіл України жалує гроша, то як можна сподіватися, що він пійшов би своєю грудию і своєю рукою боронити ту Україну, коли прийде на це час?

Пять років тому „брацішок" Давид заявив в „Народній Волі", що мусить спитати адвоката, котра Давидова вітчина. Мусів йому адвокат сказати, де саме є його вітчина. Але що адвокат сказав, що Давидова вітчина не є Україна, це певне, бо Давид поборює з польською заїлостю Позичку Національної Оборони.

* * *

Заявіть, Преподобний Брате Давиде, котрий край казав Вам Ваш адвокат признавати за Вашу вітчину? Чи насом не „ржечпосполіту"?

* * *

Як Цеглінський домагався признання України від делегатів, що зїхалися в Филадельфії, то „Народна Воля" дуже його величала. Але як президент Петрушевич домагається признання України від великих держав антанти, то та самиська „Народна Воля" кидає на президента Петрушевича громами.

* * *

Що Михайло Яцків хрунь, цего ніхто не заперечить. Але супроти тих наших панків, що поборюють Позичку Національної Оборони, то хрунь Михайло Яцків — невинна комаха. З хруня Михайла Яцкова і його хрунявської газети Ляхи рішучо не мають і дрібки того пожитку, що з цих наших панків, котрі поборюють Позичку Національної Оборони.

* * *

Хто зна, чи Лях граф Скарбек не привезе з собою Михайла Яцкова до Америки, щоб він від тутешніх „українських" експертів лучше навчився відати на Правительство Західно-Української Республики.

* * *

Позичка Національної Оборони буде зложена. Бо її не хочуть Ляхи і ляцькі льокаї в Америці.

Галицькі Українці в Америці хочуть бачити свій край вольним і для цеї вольности Позичку зложать. На погибель Лихам і всім польським братам — тут і за морем!

Загибіда.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

Ми є втішні, бо любимо милу вонь COLGATE'S Ribbon Dental Cream. Воно чистить зуби для доброго здоровя.

COLGATE'S

НАДІСЛАНЕ.

Проситься всіх інтересованих, котрі зістали ПОКРИВДЖЕНІ через Альбіна Валу, властителя Imigrant Aid Co., Inc. з під 49 E. 7th St., New York City, щоби чим скорше зголосились особисто або листовно до: Mr. Theodore Golka, 525 E. 5th St., New York City в дуже важній справі для покривджених.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

AMERICAN BLACK SEA LINE

Поспішна пасажирська лінія під американською флягою з Нью Йорку прямо до

ОДЕССИ

Вигідний і скорий
S. S. ACROPOLIS відпливе
В СУБОТУ, 19. ГАДОЛИСТА
з Pier 2, Hoboken, о 12 в полудне
Найлішна страва і обслуга
Голостить:
AMERICAN BLACK SEA LINE,
21-24 State St., New York City.

КАМПАНІЯ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ДОБРОДІЙНОГО ФОНДУ ДЛЯ ДОПОМОГИ ГУМАНІТАРНИМ ІНСТИТУЦІЯМ В ДЕТРОЙТ, МІШ.

РОЗВИНЕНО АКЦІЮ ДЛЯ ЗБИРАННЯ ГРОШИЙ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ В МІСТІ ДЕТРОЙТ, МІШ. І ВИЗНАЧЕНО ДЕНЬ 23-го ЖОВТНЯ НА РОЗПОЧАТТЄ КАМПАНІЇ ЗБІРОК ЖЕРТВ.

Сума, яку мається зібрати для допомоги інституцій, які несуть поміч і опікуються хорими і немічними є означена на $1,875,000, з до сеї суми треба ще необходимо добавити $75,000 для Червоного Хреста і $250,000 для допомоги зубожілим в многих краях Европи.

Тим фондом допомагаться шпиталям, клініками, сестрам милосердя, заведениям для лічення туберкульоза, Армії Спасення, Міжнародному Інститутови, Місцевому товариству для допомоги бездомним, Місцевому Червоному Хрестови і многим другим організаціям гуманітарним. Сим фондом допомагається рівнож товариствам для ширення просвіти як Тов. Молодих Женщин Христ. (Y. W. C. Ass'n) і тов. Лицарі Колюмбія (Knights of Columbus).

Мешканцям міста Детройт загрожує люта зима і вона певно відібється на тих, що находяться в нужді. Тяжким також треба буде дати захист і поміч.

Нужда, голод і пошести в краях Східної части Европи нищить десятки тисячів безпомічних родин, діти гинуть від голоду і слабости задля браку належної поживи, ліків і одежи.

На сю ціль означено зібрати $250,000 т. є. половину суми торічної збірки. Несенням сеї помочи для бідних в других краях займеться Місцевий Червений Хрест і вже поробив старання для закупна найпотрібнійших артикулів поживи, одежі і ліків.

Тяжкі обставини великого безробіття в Детройт, Міш. позбавили значне число мешканців средств до житя а люди-не пригадують собі таких часів від давна.

Вид сього людського нещастя і конечна допомога всім організаціям, які несуть гуманітарну поміч усім терпляним, повинна зворушити серця всіх тих мешканців міста Детройт і всіх других людий, котрі відчувають і розуміють терпіння нуждаючих.

До збирання гроший на повисші цілі вирушить 5000 робітників і робітниць і вони будуть обходити всі доми, офіси, штори, просячи о милостиню. Тому мешканці Детройт повинні благородно віднестись до сих колекторів і своїми лептами здвигнути потрібний фонд.

Не відмавляйтесь, коли зайдуть до Вас колектори, чи то вони прийдуть до Вашої хати чи до Вашого клюбу і товариства. Поможіть їм і віддайте свою щедру лепту. 42145

Сусідні околиці і міста Детройт також певно спішити з помочи для сеї благородної справи.

Назва і адреса сего Комітету звучить:

DETROIT COMMUNITY FUND,
Room 204, Huron Building,
542 Griswold St., Detroit, Mich.

Ті групи, які хотіли би взяти участь у сій кампанії допомогови, зволять голоситись на адресу Комітету.

Позір Родимці

Найстарше Українське Корабельне Бюро

С. Миляновича і Вайл Ко.,
193 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Отсим подаю до ласкавого відома, що ШИФКАРТИ ДО КРАЮ ПОТАНІЛИ.

До Гамбурґа, просто без пересідання	$ 93.00
До Бремен, просто без пересідання	93.00
До Антверп, просто без пересідання	93.00
До Ротердаму, просто без пересідання	93.00
До Ґданьска, просто без пересідання	103.00

ТАКСАМО І З КРАЮ ДО АМЕРИКИ ШИФКАРТИ ПОТАНІЛИ О $25.00.

Проте є добра нагода для сих, котрі не мають роботи а хотять побачити свою рідню. Так само є тепер найлішна нагода посилати шифкарти до краю по своїх знакомих і родину, щоби з початком січня могли до Вас приїхати.

По близші інформації пишіть ще днесь до знаної української фірми:

S. MILANOWYCZ & WEIL CO.
193 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.
Telephone: Montgomery 2605.

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ
нема лішного ремесла від автомобільового. Я є з краю довголітній і добрий механік і шофер в Америці. Хто вивчиться в нашій школі, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всі часи. Зважте, що наша школа є одною з лішних в Америці. Уживаєсь до науки всі найновіші моделі автомобілів. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і мередьтеся з нами. Офіс отворений і в неділі.

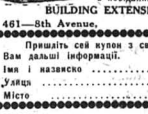

Записуйтесь до нашої школи. — L. Stepanoff, інструктор і механік.
Два інформації наш офіс отворений в неділі до 12. г. в пол. Пишіть до катальогу
ARENA AUTO SCHOOL, 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

ЧИТАТЕЛЯМ ЗА ДАРМО.

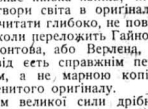

Безплатні інформації і вільний тикет на залізницю на дві особи удаємо, аби оглянути наші нові, гарні доми і лоти. На початок потреба лиш $25, щоби прийти в посідання власного дому. — Пишіть до:
BUILDING EXTENSION COMPANY, Room 215,
461—8th Avenue, New York City.

Прийшліть сей нулон з своєю докладною адресою, а не лишимо Вам дальші інформації.
Імя і назвиско .....
Улиця .....
Місто ..... Стейт .....

Василь Шурат.

Поміж численними ювилеями наших заслужених діячів, які припадають на рік 1921, єть два, котрі тісно вяжуться з товариством Імени Шевченка в Львові, а саме: 75 роковини родини Олександра Барвінського і 50 Василя Шурата.

Олександер Барвінський, довголітний посол до Галицького сойму і віденського парляменту, автор численних шкільних підручників, член всіляких наших культурних інституций, заслужився чимало коло підвигнення нашого шкільництва. Це єден з перших членів основників тов. ім. Шевченка, нашої першої академії наук і довголітний голова тієї заслуженої культурної інституції.

Василь Шурат, поет і учений, співробітник усяких українських періодичних видавництв, професор і громадський діяч, це теперішний голова товариства імени Шевченка.

Олександер Барвінський клав перші основи під будову нашої академії наук. Його пильним заходам завдячуємо те, що закордонні наші брати зацікавилися галицькою наукою інституцією і своїми грошевими дарами помогли нам оснувати друкарню, бібліотеку і книгарню товариства, а тим самим товариство могло приступити до видавання всіляких наукових публікацій. Барвінському поталанило теж придбати для товариства імени Шевченка друк шкільних книжок. На голову Шурата, як теперішного голови, президента української академії наук, випало важке завдання перевести нашу шановну інституцію крізь бурливі хвилі воєнного і повоєнного мальстрому, крізь скелі лишнього польського режіму на землі Романа і Данила.

Знаючи його незвичайну енергію, широке наукове образовання і великий життєвий досвід, сподіємося, що йому поведеться сповнити це завдання на славу української науки й культури, причім, ми певні цього, він ані на волос, ані на оден мент не понизить нашого національного стягу. Шурат це безумовна Українець самостійник і патріот в повному розумінню слова.

Теперішний голова тов. ім. Шевченка, якого 50 уродин святкуємо нині, прийшов на світ 24 серпня 1871 року в Вислобоках, коло Куликова в Галичині. Батько його походив з селян і був народним учителем. Помер, коли Василеви Шуратови було літ два, і мати віддалася вдруге за Миколу Семкова в Кобиловодоких на Поділлю. Тут минули шановному ювілятови перші хлопячі літа, тут він приймав першу шкільну науку. Року 1878 перенісся Микола Семків до Львова, де служив при університетській бібліотеці, як підручник в університетській читальні. У Львові кінчив Василь Шурат гімназію і здав матуру 1892 року. Вже в гімназії став писати вірші й етнографічні студії, бував на семінари проф. Омеляна Огоновського, заходив до Академічного Брацтва і видавав двокрайцарову бібліотеку.

По матурі записався на фільозофичний факультет у Відни, слухав викладів знаменитого слявіста Ягіча, Пастерка та Іречка і на четвертому році студій здав докторат. Року 1897 став суплентом в Станіславівській гімназії, але попавши в конфлікт з тодішним інспектором Іваном Левицьким кинув службу і пішов до „Слова Польского" на співробітника по українським справам. По році журналістичної праці вернув до педаґоґічної служби, тим разом в Перемишлі, в українській гімназії, котрої директором був тоді відомий письменник і патріот, Григорій Цеглінський.

В Перемишлі одружився Шурат 1899 року, здав, 1910 року в Чернівцях (під проф. Стоцьким) професорський іспит і дістав місце дійсного гімназійного професора в Німецькій гімназії в Бродах, де перебував до року 1907, виїжджаючи (1903—1904 року) на дальші заграничні студії, щоб приготовитися на професора середньовічної фільозофії.

В Бродах заложив Шурат філію товариства „Просвіта", скупав українську бурсу і провадив культурну боротьбу з москвофільством, яке там мало одну із своїх сильніших твердинь. З Бродів їздив також на велику Україну, де познайомився з такими визначними нашими закордонними діячами як: Антонович, Житецький, Лисенко, Нечуй-Левицький і другі.

Року 1907 переїхав Др Василь Шурат до Львова, де дістав місце учителя української мови й літератури при німецькій гімназії. Тут став живу участь в громадянській роботі і працював при всіляких видавництвах, в першій мірі при товаристві імени Шевченка.

Велика війна загнала його до Відня, звідки повернув до Львова, після того як Макензен увільнив Східну Галичину від Москалів.

Служив при німецькій гімназії до 1 листопада 1918 року. Коли Поляки заняли Львів і німецьку гімназію перетворили на польську, усувакчи з неї науку української мови, усунувся зі служби і всі свої сили присвятив товариству імени Шевченка, котре провадив за час відсутности проф. Михайла Грушевського і котре вибрало його з початком 1921 року своїм головою. Образ дуже широкої діяльности Шурата, це діло будучого його біографа, і діло не легке, бо Шурат, людина дуже енерґічна, поет, учений, критик, публіцист, громадський діяч, який безнастанно працює на ріжних нивах нашого народнього житя і якого живо так богате, що тяжко, всі ті снопи які він нажав і накосив звести до одної стодоли. Зазначимо тільки те, що нашу гадку найцінніше в його великому духовому доробку.

На першому місці все таки кладемо Шуратові поетичні твори, бо Шурат в першу чергу оден з видніших українських поетів.

Вже перша його зібрка з 1895 року: „Lux in tenebris" дає нам твори незапереченої вартости. Такі вірші як: „Блискавко темної ночи", „Чого сумуєш ти", „Горі снігами повні ті", „На світа край піди, гуляй" могли би оздобити навіть найбогатійші літератури.

Дуже гарна, чиста, поетична мова, безоганна, звичайно нова форма, (старанне, навіть дуже старанне викінчення метрум, римів, строфи), Гармонія між формою а змістом, зміст богатий, цікавий, розумний,— отсе головні прикмети Шуратових віршів. Усі вони мов різблені з хрусталю, мов дзвони, виліті рукою певного і вправного мистця, мов стріли пущені з сильного, туго натягнутого лука. Шурат мало коли попадає в сентімент, в розмрянням, в ліричну хандру, він кріпко тримає себе в руках, і вже в молодечих віршах являється зрівноваженим мущиною. Він все знає чого хоче, і те, чого хоче, висказує способом бездоганно гарним, чистим і зрозумілим. Між його стрічками не богато остається до прочитання, бо поет умістив усе в стрічках,—систематично, обдумано, певно. Він тримається середнього реєстру свойого поетичного інструменту, мало коли дотороднючись дуже високих і дуже низьких тонів, але тим середним реєстром володіє як незрівнаний мистець.

В Куліша, Руданського, Федьковича, Старицького ви знайдете більше чуття, більше якоїсь безпосередної поезії, але в жадного поета не стрінете більш викінченого, глибше й докладніше обдуманого і стараннійше ошліфованого вірша.

З того боку Шурат нагадує модерних німецьких, французьких і італійських поетів і дуже далеко відбігає від нервітної розрістаної, або нервозно химерної російської поезії. Поезія Шурата це поезія сучасного висококультурного інтелігента, котрий до вірша ставить незвичайно великі вимоги. Він нагадує (до якоїсь міри) Гораца і проводить на думку образ Ціцерона, котрий прохожався по стежках свого Тусколянського огороду, гладив рукою найпишнійшу вазу і підбірав форму до своїх каменичних промов. Але, як Ціцерон, бездоганною формою не вдивав змісту своїх бесід (він повні палкого темпераменту), так і Шуратові вірші під чудовою формою скривають тепле чуття і живу думку.

Український вірш і українська поетична форма мусять перші підійти до ювілята і увінчати його голову листками барвінку і рути, без тої дешевої позолоти, якої він ніколи не любив.

Що до змісту, то в усіх збірках Шурата: „Lux in tenebris", „Раз до мене молодість прийшла", „Мої листи", На вримбі ті", „З глибини возвах", „Історичні пісні". — видно поета, котрий не замикається в кружку вибраних питань, в програмі якоїсь одної школи, лиш хоче думкою обгорнути широкий горізонт, хоче вивинити, в скінчено гарній формі своє богатє „я", „Я" — і природа, „я" — і жінка, „я" — і мій рідний народ „я" — і невідоме, позаземне, позареальне життя. — це поодинокі стовпи на довгому поетичному шляху, який доси пройшов наш поет.

Ця поетична мандрівка зазначена в його не заячими слідами, лиш певною свідомою ходою від старозавітних пророків, від грецької фільозофії і поезії, до Данта Шекспіра, від ренесансу Гетого, від нашої народної поезії до своїх власних віршів, таких як: „Пливе по небі хмаронька", або „Моє серце не тут".

Як літературний критик і теоретик визначався Шурат даром бистрого помічування, а єсть справжній талант, а де його нема, які його цінности і які недостачі, чи прямує він по властивому шляху, чи збивається на манівці. Знаючи, як може ніхто з нас, світову поезію, він рад був українську музу вивести з маленького вишневого садочка в ширший світ, на великодушні шляхи, на пілнебесні вертини, хотів її зробити справжньою, сильною душ нації, а не паяночкою, яка вміє на старій гітарі брати два-три акорди і співати кілька старосвітських романсів, хочби як чистим і щирим та любим голосочком.

Лагідним критиком годі його назвати, тим більше, що між численними дарами, якими вивінуваний його ум, не бракує й доволі гострої сатури. Тільки не часто пускає він її до слова, мабуть тому, бо знає, як важкі і ненормальні були і єсть ті умови, серед яких розвивається наша література. І він сам, як мало що не всі наші письменники, хоч вроджений поет, мусів нераз свою кобзу завішувати у церкві, щоб дома робити буденну роботу. Головою муру не перебеш!

Окрему студію требаб писати про Шурата, як посередника між Україною і світовою поезією.

Шурат знає, навіть дуже добре знає кілька язиків, читає архитвори світа в оригіналах, уміє читати глибоко, не поверху і коли переложить Гайнего, Лермонтова, або Верлена, то перевід єсть справжнім переводом, а не марною копією знаменитого оригіналу.

Крім великої сили дрібних віршів переклав декілька більших поем, а між ними велику „Пісню про Роланда", наше незрівнане „Слово о полку Ігоревім" і Шевченкові російські поеми.

Переводи вірні, несилувані, гладкі, — зразки перекладної літератури. Одно тільки можна їм закинути, а саме, що зараз пізнати, що це перевід Шурата. Не вміє скрити своєї власної, сильної індивідуальности, не вміє інародовлюватися під півтони оригіналу.

Ще більше праці матеиме колишній біограф Шурата при тому розділі, де він схоче писати про Шурата як ученого. Рольклор, етнографія, історія, фільольоґія, археольоґія, бібліознавство, фільозофія, естетика, — годі перечислити всі ті ниви, які орав щановний ювілят своїм невтомим пером. А коли додати до того чимало всіляких рецензій, фейлетонів, нуток і причинків, то виде цілий великий лексікон, розсипаний по всіляких дневниках, тижневниках і місячниках, по всіляких альшанахах і періодичних видавництвах, наших і заграничних. Зібрати те все до купи, розсортувати, розглянути, се буде праця чеаби якого часу.

Великий любитель старовини, (особливо старих рукописів і стародруків) має їх гарну збірку, має перегляд дещо цінного єсть, а завдяки здоровій памяти являється прямо ходячим архівом, живим показчиком історії нашого культурного житя.

Його студії про наше давне письменство (заточник, слово о полку Ігоревім, Іван Вишенський тощо), його праці про Шевченка (з житя і творности Т. Шевченка, Святе письмо в Шевченковій поезії, Шевченко й Поляки, Чернець) його „На досвітку нової доби" і другі розвязки на загально-культурні теми дають йому право вважатися не тільки визначним українським письменником, але також нашим поважним ученим.

Та не дивлячись на таку невтомну працю Др Шурат остався чоловіком живим, громадянином повним інтересу до суспільно-політичного національного житя, що, розуміється, серед теперішних наших відносин, додає йому ще більшої ваги, роблячи його поетом патріотом і ученим-громадянином.

Нехай же доля постелить йому широку, рівну дорогу і хай змете з неї всі терни і глоти, щоби він міг зайти далеко аж до цеї високої мети, котру витичив собі, які ціль життя.

Але вже й те, що доси для української культури зробив, заслугує на щиру дяку і високу шану.

Богдан Л.

ХТО ХОЧЕ ВЕРТАТИ ДО КРАЮ на поспішних і найбільших кораблях як „America", „George Washington" і инші і то в окремих каютах на 4 або 6 осіб, без жадної окремої доплати;
ХТО ХОЧЕ ПРОВАДИТИ когонебудь з родини з краю сюда;
ХТО ХОЧЕ ПІСЛАТИ ГРОШІ ДО КРАЮ доляровим чеком так, аби до 4 тижнів були доручені;
ХТО ХОЧЕ ПОЛАГОДИТИ ЯКУНЕБУДЬ СТАРОКРАЄВУ СПРАВУ або виробити якійнебудь старокраєвий документ;
Нехай звернеся сейчас з цілим довірєм о близші інформації до загально від 6 років знаного з чесної і ретельної обслуги
АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО БЮРА.
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
30 E. 7-th STREET, NEW YORK, N. Y.

ЯКНАЙСКОРШЕ ДО РІДНОГО КРАЮ

МОЖЕТЕ ТЕПЕР ВНЕ ЗЕТАТИСЬ ЛИШЕ ПОСПІШНО-ПОЧТОВИМИ КОРАБЛЯМИ ВІД:

Америка і Джордж Вашінгтон,

ПРОСТО БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ ДО БРЕМЕН, РІВНОЖ, СПРОДАЄМО ШИФКАРТИ НА ГАМБУРГ, АНТВЕРП І РОТЕРДАМ, СТИСЛО ПО ЦІНАХ КОМПАНІЙНИХ.

ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ

ПОЧИСЛАЄМО І ФІЛЛАЧУЄМО В АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ, ТЕЛЕГРАФІЧНО ДО 3 ДНІВ А ПОЧТОЮ ДО 4 ТИЖНІВ.

Спроваджуємо родини і кревних до Америки

У ВСІХ СПРАВАХ, ПРАВНИХ, НОТАРІЯЛЬНИХ, ЯК ТУТЕЙШИХ ТАК І ДО СТАРО-КРАЄВИХ, ЗВЕРТАЙТЕСЬ ДО:

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

КОЛИ ВАШЕ БРАТСТВО ЧИ ТОВАРИСТВО ПОТРЕБУЄ НАРОДНОГО АБО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАПОРА, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ЛЕНТ, ВІДЗНАК, ШАПОК АБО ИНШИХ РІЧИЙ, ТО ЗВЕРНІТЬСЯ ДО НАС З ЗАМОВЛЕННЕМ.

ЯК І САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕИНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.25	$4.00	$5.25	$7.25

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР ЗГЕРБОМ НА ОБІ СТОРОНИ

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Нашде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, ріжніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами та в шапках. — Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з своєю довірєм, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми уділяємо Вам всяких інформацій і висилаємо Вам сейчас наш каталог з ріжними і подаємо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY

115 Nassau St., New York, N. Y.

ШИФКАРТИ

продаємо лише по компанійних цінах на всі лінії до Галичини із Галичини і до всіх частин світа.

ПАСАЖИРІВ, котрі їдуть до краю на стрічаємо на стациях, забираємо їх на нічліг до власного чистого і здорового еміграційного дому, опікуємо ся їх вакуванням, котрі на виданню також асекуруємо і перетримуємо їх напрямки безплатно у своїм стороднім ди до дня відїзду кораблем.

ПАШПОРТИ виставляємо ся зовсім безплатно.

ГРОШІ посилаємо до всіх місцевостий рідного краю по денній курсі телеграфічно, чеками і почтою і даємо за гроші повну гарантію. Після получення гроший даємо оригінальні посвідки від осіб, котрим переслано гроші.

ВСЯЛЯКІ сторонреві справи судові і нотаріяльні успішно полагоджує наш нотар.

Тепер у всіх прочих справах удаємо совісної поради і дає чесну, скору і точну обсугу найстарший

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКИР

на розі Третої Еені і 6-тої улиці в Ню Йорку.

HENRY C. ZARO, Banker

39 Cooper Sq. Dt.U. New York

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1922-ий РІК.

В Канцарії Українського Народного Союза в Ню Йорку є більшовільність ґарних стінних календарів на рік 1922. Між ними є один, можну чисто українського: В середині фотографія Івана Франка, доказа фотографія.

За 30.00 висилемо 15 родів Календарів на 1922 рік.

Замовлення, гроші а й лишити шліть на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, New York, N. Y.

ВЕЛИКА ПАРТІЯ УКРАЇНЦІВ

виїхається до краю кораблями „Джордж Вашінгтон" 3-го вересня; „Ордуна" 10-го вересня. На них кораблях даємо вигідні каюти на 2 і 4 людей і окремі для родин. На бажання асекуруємо куфри.

О пашпорти стараємось в короткім часі.

Гроші пересилаємо до всіх частей світа скоро і найдешевше. Коли хочете відїхати до краю в товаристві кривнів і бути обслуженими чесно, то ще нині шліть завдаток на каюту на одним з повисших кораблів до:

EMIL KISS, Banker

133 Second Ave., New York, N. Y.

Corner 8th Street

ДОПИСІ

(Дописи просяться писати лише на одній стороні паперу і по можности читким письмом. Писати тонко пером а не олівцем. Коли в дописи наводите які імена, то пишіть їх правильно, щоби не було непорозуміня. Правдиві імя і прізвища кореспондентів лишайте лише місця, щоби можна було вигідно ненадовгій слова або лиху стаївацію справити і до друку приладити. Пишіть завсіди правду і не обнуйте своєї редакції та читачів своєї часописи, бо се принесть народови шкоду, а не пожиток. Правдиве імя і правдиво кордонку довнувателя (а також його докладна адреса) мусять бути редакції знані, бо безіменних дописей не береться під розвагу. Хто не підписує своєї дописи своїм правдивим іменем, то на його жадане редакція зберігає його правдиве імя в тайні і нікому то нікому єдно не зрадиме. Як хто не має довіря до своєї редакції, то нехай не висилає до неї ніяких письм. Коли ви підписо своїм довнувателем, то можете право жадати, щоб і ваше імя тайним.)

ГАМТРАМК, МІШ.

Пробудіться, будьте люде!

Читаючи часописи і дивлячись на таку повільну, розлізлу роботу та на ту байдужність і легковажність американських Українців щодо справи Національної Оборони для здобуття і закріплення незалежности Галицької Держави, то прямо жаль і розпука береться чоловіка. Чому воно так?

Наші браття віддали для своєї вітчини все, що мали. Тисячі з них голови своєї положили, тисячі калїками зістали в боротьбі за самостійність свого краю. Нині ще тисячі мучаться в ляцьких тюрмах. А ті, що на вигнанню терплять невигоди, бо вичерпані матеріяльно, просять нас о поміч, бо є надія, що хоть Галичину вдасться покищо вирвати з ляцького ярма.

А в нас тут в Америці так якось холодно, так делікатно беруться до тої справи, неначе би боялись образити Ляха. Та чому так? Коли ми узнали, що треба помогти, так беріме до діла завзято, то й те діло красше вийде. Чи може ми вже так перенялися американським духом, що нас не вражає той крик розпуки наших нещасних братів у старім краю? А може ми послухали „Українських Щоденних Вістий" (читай: жидівських), „Народної Волі" чи „Впереду", котрі пишуть: не дайте і не купуйте нічого, бо то пропаде? Чи ми хочемо, аби за тоє похвалили нас Ляхи і Москалі, як хвалять їх?

Мені здається, що коли тільки наш ворог нам щонебудь відрадкує, то є мусить бути корисне для нас.

Чому так лиливо ведеться в нас робота в тій справі? Вправді пишуть про нашу національну подичку не з одної місцевости, але якийсь то дуже малий відгук на таке важне діло. Чому наше священство і світська інтеліґенція так „обережно" беруться до тої преважної справи?

Недавно тому якийсь старенький священик завзивав у часописи „Свободі" всіх українських священиків, аби вони установили в цілих Злучених Державах одну неділю для пропажі бондів. Яка гарна пропозиція! Ну, і що з того?... Неоден може й свого зазиву не читав, бо коли український священик навіть своєї часописи не має, тільки чужі, то відки він може знати, що діється в нашій народній справі? А як дехто з Вас знає, що то все не варта нічого, то чому сміло не скажете свого народови? Адже Ваша повинність дбати про добро свого народу! Чи може Ви хочете похвалитися тим, що не дали нічого на народні цілі? Тими кількома долярами, що зістали у Вашій кишені, Ви не дуже розбогатієте!

Чому то в нас не такі священики, як у Поляків? Треба було подивляти завзятість і патріотизм польських ксьондзів при продажі польських бондів та почуте їх промови з пропо відальницьки! Тому й не дивниця, що польський нарід з ними. А в нас і не споминай!...

В нашій місцевости також недавно ще якось священик заповів у церкві, щоби люде зійшлись до гаї в справі обговорення державної галицької позички. Люде зійшлися, поговорили та записали поважну суму. Однак від тоді так тихенько стало, неначе камінь у воду впав. І чому так?

Давнійше наша громада жила живійшим життєм народним, а тепер так все збайдужіло! Чи тема вже в нас людині, котрим справа народна лежалаб на серці? Пора би взятись за народню роботу! Хто Українець чи Українка, купи бонд по можности! Коли будеш умирати, то заповіш сей бонд своїм дітям яко документ, що і їти помагав, чи помагала, у визвольній боротьбі свого рідного народу. А твоя дитина буде мати неначе народний катехизм, аби знала, по котрій дорозі шов її батько, чи матір, і вона буде стреміти до осягнення свободи свому народови. Бо тих кілька долярів, що зістали у твоїй кишені при твоїй смерти, все будуть тебе гризти, що і твоя дитина буде в неволи. Бо воля народу пожирає богато жертв.

Тому то неповинно бути ні одного Українця, ні одної Українки, котрі не купили би бонду на визволение своєї вітчини! Бо як би ти тепер приїхав до Галичини і привіз із собою хоч би кілька тисяч долярів, то ріжкаті чортяк забрали би все і нікому не можнаб і поскаржитись, то красше дбаймо, щоби не було того ляцького розбою на наше добро і майно!

А коли вам наймити ворогів наших говорять, що то буде буржуазна держава, в якій Петрушевич буде королем, то ви скажіть тим наймитам, що се виглядає так, гейби рільник не орав і не сіяв, бо боявсь, що прийде град або спека, тай усе пропаде.

Ані Петрушевич, ані ніхто инший не має патенту, що ми має бути королем у нашім краю. Найперше треба вирвати край з ляцької неволі, щоби було де розвинутись, а відки і решта вже все нарід собі установить, який має бути лад. А покищо всі як оден закупім бонди та не даймо упасти нашій справі серед шляху.

Всіх щирих Українців з Гамтрамк і Дітройт взиваю, щоби в найблизшу неділю зійшлися до Українскої Хати та закупили бонди, щоби ми на глум не зіставались послідними. Бо пора се великая єсть!

С. Лукавецький.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ

Перший Український Хиропрактор

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить рішні задавнені хороби так

МУЧДИН ЯК ЖЕНЩИН

Ню Йорк офіс: 335 E. 18th Street.

Понеділок, середа, четвер, пятниця від 10 рано до 7. веч.

В неділі від 10. до 1.

Нюарк (Newark) офіс: 3 Belmont Ave. (cor. Court St., коло церкви) вівторок і субота від 2-ої пополудни до 7. вечер.

ДБАЙТЕ ПРО СВОЇ ЗУБИ А ВОНИ БУДУТЬ ДБАТИ ПРО ВАС!

Моя практика обіймає всі роди дентистичної праці. Витягаю зуби без болю. Застосуюе X-Ray. Рукомі зубні містки. Легкі тижневі сплати.

Dr. A. H. CHAIKIN,

293 E. 10th St., New York City

corner Avenue A.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

Години урядові: 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. попол. Телефон Stuyvesant 4493.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

327 E. 17th St., New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.

111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

DR. M. SMITH

16 E. 7th ST., NEW YORK

Tel. Orchard 6072

коло Церкви св. Юрія

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.

Найнадійніші електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає вказами безплатну поради.

DR. B. HOHENBERG

304 — 2nd AVENUE,

межи 17. а 18. улицею

NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1888 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНІ ЗАСТАРІЛІ СЛАБОСТИ МУЩИН

ЛІКАРСКА ПОРАДА ДАРОМ

Dr. ZINS

110 EAST 18th STREET,

NEW YORK

Год. від. 9. рано до 8. вечер.

В неділі від 9. рано до 4. попол.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Закупно українських бондів.

Наші місцеві братства і товариства вибрали один спільний уряд, котрий тепер занимається розпродажею державних ляцьких бондів. На сі бонди зложили доси: Тов. „Січ" (від. 155 У. Н. Союза), Іван Ваверчак, Йосиф Чапличський, Павло Гаврилів, парохія Успіня Пресв. Богородиці, братство св. Николая (від. 104 У. Н. Союза) і сестрицтво Успенія Пресв. Богородиці по $100; Василь Бефко, Михайло Вітів, Василь Дригинич, Йосиф Ляйкуш і Братство Церковне по $25; Юрій Гаталя $20; Іван Цвайлик, Стефан Грабар, Іван Оганьк, Теодор Бережанський, Теодор Гавриш і Данило Петрів по $10; Филип Щуцький, Василь Фединишин, Григорій Телешевський, Юрій Левків, Григорій Лишин, Олекса Гедета, Іван Стек, Василь Косминя, Н. Н., Н. Н., Юлія Зволинська, Андрій Голинюк, Онуфрій Кивацький, Луць Поборчак, Николай Ридощ, Петро Дикий, Михайло Коваль, Стефан Стечишин, Роман Невида, Теодор Пізнак, Дмитро Коритко, Григорій Лайкуш, Тома Мошар, Стефан Кордяк, Николай Шийка, Петро Макар, Антін Сидор, Юрко Мельникевич, Николай Ротанець, Дора Пейко, Катерина Мельникевич і Михайло Чумер по $5.00. Разом зібрано 1.065 долярів, котрі то гроші пересилено тепер до Української Місії у Вашінґтоні.

Честь усім тим, котрі закупили бонди на визволение своєї вітчини!

Тут треба надміняти, що окрім тих $1.065 ми маємо вже $20 на другоразову висилку, а сподіваємося зібрати ще кількасот долярів.

Ще раз честь і слава тим, котрі стають у ряди до оборони свого народу не з мечем і огнем, але з добрим словом і ділом. А ганьба тим виродкам, які не хотять постояти за себе самих та йдуть на службу большевицько-жидівським „босам" або польській шляхті.

Ми, урядники заучених товариств і братств пертамбойської громади, зуміємо постояти за народну свободу незалежної Галицької Держави, а зрадників будемо гнати на сто вітрів! Так повинні зробити Українці в кождій місцевости, де тільки проявляється та московсько-жидівсько-польська зараза. Стережімся таких „добродіїв", котрі хочуть ділитися чужим добром, а свого власного не потрафлять попанувати. Хто вирікається свого власного народу і не хоче закупити бонду на його визволение з лютої неволі, той не є людиною, але вовком у людській шкірі; вовків треба гонити до ліса!

ЗА УРЯД:

Юрій Левків, голова

Іван Ваверчак, кас.

Василь Фединишин, секр.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

РОЧЕСТЕР, Н. Я. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в 2-ій годині пополудни в неділю, 23. жовтня, в гали церковній під ч. 305 Гудсон Аве. На порядку нарад є дуже важні справи до полагодженя, як також секретар за контрольну комісію здасть тримісячний звіт. Котрий чен на сей мітінґ не явиться, заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00, яка то кара не лише жадного, а котрі не згодяться до сего мітінґу, то будуть успендовані. — Н. Пасиак, предс.; К. Шепчук, секр.

НЕСКОГОНІНГ, ПА. Бр. св. Михайла, від. 231, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 1-ій годині пополудни в неділю, 23. жовтня, в залі ф. Ферка під ч. 310 Кетавіса стр. Неявившійся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Ю. Литвинець, предс.; Р. Чопій, секр.

АСТОРІЯ, Н. Я. Бр. св. Николая, від. 5, подає до відома, що на річних зборах, котрі відбулися 8. жовтня б. р., зістав вибраний слідуючий новий уряд: А. Климишин, предс.; Ю. Микуляк, заст. предс.; П. Кощан, секр.; М. Олексин, заст. секр.; І. Сидор, кас.; М. Козак і Й. Олійник, контрольори. — П. Кощан, секр.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА РІК 1922 ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ

На увагу заслугує календар знаменитий в памяти Ів. Франка, з гарним портретом, в прекрасним обрамовкою, в українських мотивах з трех кольорах. ЦІНА 35 ЦНТ. — 33-41-ч.

Шановних бізнесмен і агенти, котрі бажають купити більшу скількість, дістають значний опуст. На жадання висилаємо 10 ріжнородних календарів за попереднім надісланнєм $1.30. Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINSKA KNYHARNIA

ім. Т. SHEWCHENKA,

168 E. 4th Street, New York, N. Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

PITTSBURGH, PA.

Заходом Парох св. Івана Хрестителя на Сант Сайд, відбуде ся

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в суботу, дня 22-го жовтня с. р. о годині 7-ій вечером.

На той баль запрошується всіх Українців і Українок в Пітсбурґ і околиці. Вступ на мущин 35 цнт. а на женщин 25 цнт. — За добре забавлення ручить — КОМІТЕТ. 43-5

NEW YORK, N. Y.

ТОВ. „УКРАЇНСЬКА МОЛОДЖ"

в Ню Йорку, Ні Я.

відіграє театральне представлення

ЗОРЯ НОВОГО ЖИТТЯ

комедія в 4-ох діях, А. Ф. Кашена

В СУБОТУ, 22. ЖОВТНЯ 1921

в Українськім Народнім Домі,

217-19 E. 6th St., New York, N. Y.

Початок точно о годині 8-ій вечер.

По представленню баль до 2-ої години по півночи получений з почтою любови.

Вступ: $1.00, 75 і 50 центів. 45-46

КУПУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ „КРОВАВУ КНИГУ"

котрій Уряд Західно-Української Народної Республики подав частинний зміст з точними датами, ляцького звірства і насильства на землях галицької України.

ЦІНА ПРИМІРНИКА 50 ЦЕНТІВ.

Для поширення інформації межи Американцями і чужинцями про ляцьку самоволю, маємо таку саму книжку і в цілсмій мірі в англійській мові.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 місяцевий ходу від міста, в місті є 6 фабрик. Їдоспитись устно або писемно до:

T. J. HRYCEY & CO.,

329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

ФАРМА 100 АКРІВ,

великий сад, озеро на фарзі, з 12 кімнат дім, 12 корів, бик і 2 коні, 400 кур, 6 безрог, автомобіль, сегорічний збір, воз і ціла машинерія. Ціна $4500, готівкою $2.500. Крім тої фарми маємо много других до спридажи по всіх стейтах. 41-46

PISARKO & POKUTNY,

406 E. 5th Street, New York City

Родимці! Хто хоче купити **ФАРМУ** в стейті Connecticut у його сусіди (старі люди) **235 акрів** з добрим забудованнєм, 10 мінут ходу до пенетонської дорогі. Ціна $3.000, $2.000 готівки, решта на сплату. Чи не тано і корисно? Тому спішіться і зголошуйтесь до: **John Coop, R. F. D. 4, Box 18, Colchester, Conn.** 43-45

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Купуйте при фабричним місті, де вже є українські фармерів 157. Фарма 55 акрів, 4 корови, 2 коні, всі знаряди, свині, кури, цілий політок. Ціна $3.200, вплати $1.200. — Фарма 80 акрів, 7 корів, 3 коні, всі знаряди, кури, свині, цілий політок. Ціна $3.800, вплати $1.700. По інформації пишіть до: А. ФИЛИПЧАК, Durhamville, Oneida, N. Y. 28-ч-45

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

93 акрів молочної фарми, дуже добра земля і будинки. Дім для двох родин. Скорий купець дістане живо, весь стак і машинерію. Всего $4.000. Часть готівкою а решта на легкі сплати. Також і другі фарми є на продаж. Докладнійше до: **C. M. Jones, Skillman, N. J.** 43-5

ПОЗИР! ДОБРІ ФАРМИ НА ПРОДАЖ в околиці Гартфорд, стейт Коннектікот. Найлішна земля під управу тобакко. Переважно молодні фарми. Від 5 акрів до 300 акрів, з будинками, ґлєсами, садами, з худобою і знарядами фармерськими. Великі шопи на склад тобакко. В приступних для кождого цінах і на добрих услівях, за вплатою невеликої готівки а решта на довгі сплати. Хто хотів би купити такі фарми, нехай приїде а я поведу кождого по фармах власним автом. Пишіть до мене а я подам Вам близші інформації. **Sydor Smerechniak, 647 Main St., Room 442, Hartford, Conn.** 43-49

ФАРМИ В ПОЛУДНЕВІМ НЮ ЙОРКУ

1) 246 акрів з двома гарними домами, другі обширні забудовання, 16 коров, 4 коні, 96 тон сіна, сажа 1000 бушлів картофель, богато збіжа, машинерії, 3 милі від великого міста. Ціна $10.000, вплата $3.500. 45-47

2) 70 акрів, старі добрі будинки, 8 акрів саду пчесів, виноград, яблоні, груш, 3 коні, 5 коров, пшениця, горох і фасоля, і друге збіже, і корма, 500 бушлів картофель. Ціна $3.700, вплата $2.000.

3) 115 акрів, добрі великі забудовання, 12 штук худоби, земля чорнозем, пшениця, 4 коні, свині, кури, порох і стан рівні, богато збіжа, машинерія. Ціна $6.000, вплата $1.500. Маю 200 других фарм в найблизшій околиці.

S. MORANSKI,

Box 147, Berlin, N. Y.

ШИФКАРТИ,

пашпорти, виклєйка гроший, справи нотаріяльні, чесно і тано особисто або листовно полагоджує

John Hanink, нотар

813 CARSON STR. S. S.

PITTSBURGH, PA.

Даром фотографії на пашпорти.

ПРИБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ В ГАЛИЧИНІ В ПОВІТІ ЦІШАНІВ ШІСТЬ МОРГІВ ДОБРОЇ ЗЕМЛІ разом з всяка знаряддями, рільничими, забудованнями, хата, стодола і стайня. Великий сад, зі всіми пашнями. Продам тано. Голоситися до: **Frank Gawlinek, 426 East 16th Street, New York, N. Y.** 40-4

ІВАНА МУДРОГО зі Зимної Води прошу, прийшовши в Пітсбурґ в Ню Йорк Апрес, в Арґентині, просить до мене життя і адресу до: Настя Кузик в Бушені, в Тернопіль, Галичина. 45-5

ПОТРЕБА дівчину в віці від 16 до 20 для загальної домашної роботи при малій родині, без пранця і прасованя. Голоситись до хати під ч. 61 Van Reypen St., Jersey City, N. J. 43-4

ПОТРІБНО 20 ІНТЕЛІГЕНТНИХ дівчат. Легка праця, при якій можна заробити добрі гроші. Голоситися: 318 Broadway, Room 123, New York City 45-4

СПРОДАМ ПОЛЕ В ГАЛИЧИНІ в Теребовлі. Виїдне до набутя в селі Зубів, Острівець, Слобідка і Грахів. По інформації голоситись до: **N. B., 13 Biggs St., Milville, N. J.** 44

УКРАЇНСЬКА „БАРБЕРНЯ"

В НЮ ЙОРКУ.

Властитель: **М. Квасниця.**

Хто зайде до нашої „барбер-шопи", той все йде сюдити лиш до нас. В нас обслуга знамента. Спробуйте.

УКРАЇНСЬКА БАРБЕРНЯ,

344 East 6th St., New York, N. Y. 46-5

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся Акушерії в нашій школі або в своїй хаті від нашого дирекцією; старанна, щедлива і скора наука; приймаємо кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛЬОМ. АДРЕСУВАТИ: **International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Dudzick, Pres. 220 E. 14th St. New York City. Телефон: Stuyvesant 833.**

ЩАСЛИВІ ДНІ!

Наступлять для тих Українців в Америці, котрі будуть знати англійський язик. Коли Ви до сего часу не володієте ним, то впишіться до нашої школи а в протягу 3 місяців Ви будете читати, писати і говорити по англійськи. Проміні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте:

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,

Dept. 46, 525 West 47th St., New York City.

ЖМІЧНИК є одним з найлішних домашних ліків і певним средством проти ревматизму, болю плечий, колена і болю грудий. Є помічне на біль голови, на біль суставів у руки і ніг, на легкий пересвіт карку, біль горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відшкодується до генерального агента, залучаючи 3-центову марку на відповідь. 38ч—

MIKE FEDIW,

3 WASHINGTON AVE.,

HASTING ON HUDSON, N. Y.

ДЛЯ ВСІХ! Хто купує у нас шифкарти, стараємося о пашпорти безплатно.

Асекуруємо куфри і відставляємо до корабля.

Посилаємо гроші. — Виміняємо Ліберти Бонди. — Обезпечуємо на житя і від огню. 13ч—

Всякі інформації даром.

EDWARD PROKOCIMER & SONS,

203 Springfield Ave., Newark, N. J.

R. J. GLICK АГЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находиться в WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

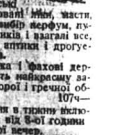

СКОРА ПОМІЧ на-мотер мікура і теч. Певно і усяйно. Кождаканцо за помічна Стерегіться відробів.

ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСЬКА АПТИКА І ДРОГУЕРІЯ

МИХАЙЛО УГОРЧАК,

(Давнійше С. J. McCloskey)

216 Washington St., cor. Sussex St., Jersey City, N. J.

Приладжує ліки після лікарських рецепт скоро, сумлінно і по умірнім ціні. Має на складі великий вибір природних зел і корінь, всі американські і европейські патентовані ліки, мастилі і т. п., великий вибір парфум, ґрідів і других косметиків і взагалі все, що входить в обсяг аптики і дрогуеріі. Продаємо і Соди.

Покоштуйте практики і фахові державні дипльоми дають найкращу запоруку сумлінної, скорої і точної обсуги. 107ч—

Отворене кождого дня в тижни, крім неділі і свята від 8-ої години рано до 11-ої вечер.

ПЕТРО ЯРЕМА

РУСЬКИЙ ПОТРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.

115 Ave. A, NEW YORK, N.Y.

Telephone: Orchard 1888.